

SEGÍTSÜNK EGYMÁSON

Néhány aktuális javaslat a köztisztasági hónapra: Hogy lehetne tisztább a villamos? — Mi legyen a Gőz utcával? — A nagykorút járdájáról

A »Tiszta Szeged«-mozgalom érdekében szeretnék néhány dolgot javasolni, amellyel fogva az iskola keretein belül, sőt azon túlmenően igyekszem ezen a területen is erőmhez mérten a munkából kivenni a részem.

Régóta foglalkoztat az a gondolat, hogyan lehetne megszüntetni, vagy legalább csökkenteni az eldobott villamosjegyek okozta szemetet. Ebből kifolyólag arra a megállapításra jöttem, hogy a jegyek sarka okozta villamoskocsiban előforduló szemetet, amit a végállomáson kisöpörnek a sinek mellé, egyetlen rendelettel meg lehetne megszüntetni. Erre két javaslatom is van.

Egyik: Ne szakítsák le a jegy sarkát, hanem a megfelelő oldalon szakítsák be a jegy oldalát.

Másik: Lehetne nyomtatni kétszínű szakaszjegyet, egyik volna az »oda«, a másik a »vissza« érvényes jegy.

E két javaslat egyike sem jelentene megterhelést sem a vállalat, sem a kalauzok részére, sőt nem kellene a kocsi repedéseiből a kis szeletek kisöprésével bajlódni stb.

A jegyek okozta szemet megszüntetésére javaslom, hogy minden megállónál legyen papírgyűjtő, és hogy a lakosság ebbe tegye elhasznált jegyét.

Ennek érdekében a felvilágosító munka mellett, amit a kalauzok is elősegíthetnének; bírság fizetésére kell kötelezni azt, aki elhasznált jegyét szemetgyűjtő mellett eldobja. Ezen bírságok beszedésére felhatalmazást kellene adni a

vállalat ellenőreinek. A bírságok fedezné a papírgyűjtő ládák felállításának költségét. Ezen a területen mi az iskolában a gyerekek körében felvilágosító munkát folytatunk.

Pásztor Albert
tanár

Sokat beszélnek és írnak a sajtóban a város dolgozóhoz az illetékesek, hogy mindenki a saját érdekében töltse el a tisztasági hónapját. Ez mindenkinek első kötelessége, mert a tisztaság fél egészsége.

Nézzük meg ezt a kérdést, hogy is áll ez Szeged város területén. Kezdjük a Szelempályaudvarnál. Ha kijönnek az utasok az állomás előtt látnak egy teret virággal beültetve, ami igen szép és izéles vagyis az állomás díszsége. Ezt látja ha jön. De mit lát, ha elmegy. Sajnos, itt már éppen a fordítottját látja. Csak a Gőz utca nem volna Szegeden. De mivel Gőz utca van, így van is mit látni. Ezekkel elöl az arajáró láthatott egy nagy gödröt, ma pedig lát egy gazdátlan teret vagy házhozlyet. Eltűnt onnan a gyalogjárda, helyébe törmelékdarabok jelzik helyét, hogy valamikor volt. Jó volna, már ha az illetékesek jobban szétnéznének a város területén, különösen most, mikor tisztasági hónapról beszélünk. Sok idegen jár Szegeden és jön még, majd ha szabadtéri előadások lesznek Szegeden.

Kérem a szerkesztősejt, levelem nyomán segítse elő

azt, hogy valóban szép legyen Szeged város minden területe, különösen itt, ahol sokan járnak.

KOVÁCS MIHÁLY
Szeged, 2. posta

A Délmagyarországon olvastam a nagykorút parkosítási javaslatát. Hát az igen szép is lenne, de nekem is volna egy javaslatom az illetékesekhez. Mielőtt a nagykorút parkosítást tervbe vennék, vegyék alapos javítás alá a járdát, mert néhol olyan lyukak vannak, hogy az embernek a bokája majd kifecamodik, különösen a Gogol utcától a Marx térig, ahol esős időben szinte lehetetlen a közlekedés. Pedig a nagykorút igen forgalmas, és igen szép sétányszerű utat lehetne belőle csinálni, ahol nyáron igen sok külföldi társas-busz fut végig, akik elviszik a »Szép Szeged« híret külföldre is.

Kiss Mártonné
Moszkvai krt. 20/a

MAGYAR TUDÓSOK UTAZNAK BRÜSSZELBE

A Magyar Tudományos Akadémia képviselőiben a világiállítás alkalmából magyar tudósok utaznak Brüsszelbe és külföldre tudományos kongresszusokon vesznek részt.

amelynek melegségét csak gondolatban tudja visszarázsolni!

Imádságba menekül a fel-feltörő és hazavágyó gondolatai elől. Zöldszemű társa beteg szerelmével üldözi és alig tud kibontakozni ölelé karjai közül. Undorral menekül a folyosóra és elhatározza hogy bejelenti a magiszternek. Amikor azonban ott áll a clauzura előtt, megtorpan és gyáván visszafordul a szobája felé.

Közeledik karácsony és az ünnep jövétele közelebb hozza az otthoni emlékeket.

Nem is olyan régen még hogy várta ezt az ünnepet! Biztosan kap valami ajándékot és most itt a kolostorban megkoszorúznak az imádságok. Este, amikor a zöldszemű noviciustól való félelmében erősen betakarozik pokrócába, odasimul hozzá a múlt minden szép emléke.

Karácsony!
A fehér szegedi utcák, az éjféli mise a Dömötör-templomban, amelyen ő minisztrált.
Oszlálytársai, akik boldogan mutogatják egymásnak a kapott ajándékokat.

A Szivessy-gyerekek biztosan megint értékes könyvet kapnak édesapjuktól és ő most nem nézegeti azokat. Itt is vannak könyvek a kolostorban, de ezek a könyvek csak a világtól elvonult emberek lelki éhségét elégítik ki, ő pedig mindenről mindent tudni akar.

Bizonytalan vagy érlelődik benne a szabad élet után. Ugyanakkor másik vagy is győtri.

Ha már kolostorban él, százszázalékosan akarja ezt az életet élni és szigorú aszkézisba kezd. Győtri magát és mindig Jézus szövegeire gondol, amelyek keresztüljárják a testét és fájdalmat okoztak neki, és amelyek méltóvá tették arra, hogy példaképül szolgáljanak mindenki számára. Ő is szövegekkel győtri a testét. Mások helyett is dolgozik, hogy ezzel is kínozza magát.

A Szentek Életét olvassa állandóan és a promagiszter hiába ad neki könyveket, csak ezt az egyet olvasgatja.

Az egyik vasárnap bort is kapnak az ebédhez. Négy noviciusra jut egy kis üveggel. De nem azért teszik az asztalra, hogy igyanak belőle, hanem, hogy az önmegtartóztatás és lemondás erényét gyakorolják.

A magiszter árgus szemekkel figyeli a noviciusokat. »Egyhangúan teltek, múltak a napok, hetek, hónapok. Néha egyik-másik eltűnt közülük, kilépett, mint ahogy a menetelő katonák sorából kidől egy-egy bajtárs és a többiek tovább poroszkálnak az országúton.«

Lassan tavaszba rügyeznek az udvaron álldogáló fák és Juhász lelkében valami nagy átalakulás megy végbe. Egyre jobban érzi a kolostor szorítását, amely megöli benne a versírás felé hajló vágyait. Visszagondol megint költeményeire és megint átérzi az első megjelent vers boldog mámorát.

Odaborul egy szép szöke szent arcképe elé és órákon keresztül nézi.

A szöke szín ejti hatalmába, hogy soha többé el ne eressze!

Később elég neki egy szöke fej és máris szerelmes. Mindegy, hogy kié az a szöke fűrt! Alabástrombőrű szende szöke-e, vagy pedig céda, utcai leány árulja vele olcsó pénzért testét.

Kitisztogatja a kályhát és a kemény alsó részén összegyűrt újságot talál. Valamelyik régi újságnak egy oldalrabbja. Kiegyenesíti és titokban elolvassa. Ezen a régi újságlapon keresztül mindig erőteljesebben lopózik hozzá a külvilág, amely vonzani kezdi magához, mint a mágnes a vasdarabot.

Kosztá, Tornyai, Nyilasy

Alföldi mesterek kiállítása a szegedi képtáiban

Az Alföldnek, az ittlakó nép annyira szeretett tájegységének ezerszínű arcát és emberformáló hatását, amelyről oly sokat szeretnénk mondani, helyettnk és számunkra a művészek fejezik ki. Közülük legigazabban és legmaradandóbban azok, akik a földből válna eggyé lettek azzal, mint hűséges gyermekek a népek, mely itt a délmagyarországi síkságon él. Ilyen mester volt Kosztá, Tornyai és Nyilasy, akiknek festményeiből a szegedi múzeum most kiállítást rendezett.

Nézegetve e válogatott anyagú tárlatot — mely Gyulát, Békéscsabát, Szentest és Hódmezővásárhelyt megjárva nagy sikert aratott —, hangulatunk akként alakul, amilyen kép előtt éppen állunk. Ha Kosztá sötét tónusú Szentest környéki tanyáira esik tekintetünk azokból egy kitűnő készülő vihar drámai komorsága csap felénk. Ha Tornyai ezüstösen borongós-egü pusztáit szemlélgetjük, mely érzelmű, férfias lírával töltődik fel. Ha meg Nyilasy napsütötte tiszaparti tájait kerülnék elénk, ezekből a tavasznak és a nyárnak, a természet virágzásának aranyos derűje ragad ránk. Egyszóval e képek hangulatuknak megfelelően: felémelnék vagy lesújtanak, tragikussá vagy harmónikus-sá tesznek érzéseket kavarnak föl vagy indulatokat nyugtatnak el bennünk —, hasonló váltakozással, mint ahogy ez az alföldi világ természetében végbemegy.

Hiba lenne azonban tölünk, ha e tipikus környezet sokszínű arcának vizsgálata, csodálata teljesen lekötné bennünket, s nem úgy tekintenénk mindezt, mint ami: a benne élő ember, a dolgozó alföldi nép élete szín-

terének. Emberről és tájról ugyanis külön-külön beszél-ni e festőknél nem lehet. Mint ahogy a valóságban sem lehet, mert szerves tartozékaik ők egymásnak. Az ember belesimul a tájba, a táj belesimul az emberbe. Alakítják, formálgatják, ki-egészítik egymást, — ösdiók óta egyekké lettek.

Mindez mennyire így van, azt híven tükrö-zik a kiállítás képei. Kosztá munkából fáradtan hazatérő parasztasszonyai súlyos, darabos tagúak. Hangulatuk sötét és felhős, mint az alföldi ég, mely alatt mene-telve, terhet cipelő tartásuk az élet nehézségéről tanú-skodik. Legtöbbször szorosan egymás mellett csoportban vannak, s ahogy a lemenő nap fénye megvilág erős karjukon és kemény arcélü-kön, — tömegükben vészjó-s-lóan sejtetik a föld népének fel nem szabadult indulatát.

A drámai hangú Kosztá méltó társa Tornyai pedig, hol egy-egy önálló fej, vagy alak karakterisztikus ábrá-zolásában hozza megdöbben-tő közelségbe az alföldi em-bert, feltárva annak lelki világát, legmélyebb érzel-meit, osztályhelyzetét stb., hol meg a táj, az otthon rész-eseként, néha csak egy foltban, egy ecsetvonással jelzi, de mindig és minden-kor tévedhetetlenül kifejez-ve jelentőségét a környezet-ben. Kies pusztán, magára-hagyott sovány lovában pe-dig a művész nemcsak sa-ját sorsát szimbolizálja ke-ressen, hanem benne vérel-nek, a vásárhelyi szegény-ségnek kizsákmányoltságát is siratja.

A paraszti élet árnyékait nyomoztatón bemutató Kosztá és Tornyaival szem-ben, mint a vihar után fel-szakadt ég tiszta derűje, úgy hatnak ránk Nyilasy gálá-s-talanul festett színpompás képei, melyeken a művész a tápi népi letörülhetetlen mosolyú gyermekeit vasár-napi ünnepi öltözetben vezet-i elénk. Tarka népviseletbe öltözött, vidámarcú parasz-talányi és feketeruhás, gan-gos járású legényei, hétrégi

pihenőjüket töltve, gondta-lanul enyelegnek egymással. Együtt sétálnak hol a zöldellő határban, hol a kis kertek alatt; hol pedig a lá-nyok külön-külön alkotva, a tiszaparti füzesek árnyéká-ban beszélnek meg közös apró titkaikat.

Nem külön-külön, hanem egyszerre és együtt szerettem volna néhány szót szólni a három nagy alföldi festő: Kosztá, Tornyai és Nyilasy alkotásairól, ame-lyek bár ha egymástól vég-letesen eltérők is, összefü-gésükben mégis hű képet adnak e tragikus és szelíd, e gazdag és szegény, e sze-rettet és átkozott, e fensé-ges és szerény vidékről, mely ellentétivel is ökonomiku-san egységes és szétszakít-hatatlan területe országunk-nak. Népeinek, az alföldi népnek történelmi múltja és ősi kultúrája pedig nemzeti létünk fontos tartozéka.

Alföld téja és népe sok kiváló magyar festőt meg-ihletett. Sorakból különö-sen három déalföldi mű-vész magaslik ki. Egyik a Szentest környéki szegény-parasztág nyomorúságát és lázadó indulatát drámai erő-vel ábrázoló Kosztá József (1864—1950); másik a hód-mezővásárhelyi Tornyai Já-nos (1869—1936), aki a ne-héz, keserves szellemi munka-szinterét: a »Viharok« vi-dékét és népének társadal-mi viszonyait kritikai élel mutatja be. A harmadik, a kettőjükkel szemben köny-nyebb modorú, szegedi Nyi-lasy Sándor (1873—1934), akinek színpompás képein a komorságnak semmi nyomát nem találjuk. Aranylóan de-rűs műveiben, a napsütötte Tiszatáj népének életkedvét, optimizmusát meggyőző erő-vel fejezte ki. A rendkívül gazdag munkásságú, a nép-pel való szoros kapcsolatá-t kifejező Kosztá, Tornyai és Nyilasy festészete iránt az alföldi dolgozó nép szeretet-tel és tisztelettel adózik, s realista alkotásaikat, helyi haladó hagyományainak megbecsült értékei közé so-rolja.

SZELESI ZOLTÁN

ÚR GYÖRGY:

Juhász Gyula ifjúsága

(19.)

Sokáig nem tud elaludni. Gondolatai odahaza jár-nak és valami meghatározhatatlan érzés ejti hatalmába. A félelem, a rettegés az új élettől, amely a maga titok-zatosságával ráfeküdt a tárgyakra, a gondolatra, a lépé-seire. Haza sóvárög és valahányszor beszűrődik a csukott ablakon keresztül a közeli templom órájának ütése, min-dig azt hiszi, odahaza van és a Dömötör-templom órája ütögeti a múlt időt.

A toronyórak hangja olyan egyforma, akár Szege-den, akár Vácott mutatja az időt.

Hajnal felé álomba fáradnak gondolatai és reggel, mikor kinyitja szemét, az ablakon keresztül bevilágít augusztus végének ragyogó hajnala. Felöltözik és imád-kozni kezd.

Vékony, sovány testére felkerül a fekete csuha. Ahogy megy benne, a bő szoknya úgy suhog utána, mintha titkokat ejtene ki magából. Titkokat, amelyekről nem is tudott és amelyek jövőjét takarják el előle. Mi-kor befordul a dormitórium ajtaján, egy kiállott szögben megakad a reverenda és nagy szakadás tátong rajta. Megdöbben ettől a véletlen jeltől.

Vajon ez a szög, amely ki tudja mióta állt itt ezen a helyen, miért éppen az ő ruháját szakította össze.

»Az első napokban — jegyezte le az utókornak — az új élet szokatlan dolgai következtek sorra. A vallás kaszár-nyája volt ez a csöndes kolostor, csupa rend és fegyelem. Minden órának meg volt a maga kiszabott teendője. Reg-gel fél hatkor keltek, utána közös imádság az oratórium-ban, aztán reggeli, azután studium, ebéd előtt megint közös imádság, ebéd után, amely alatt egy novicius a szentek életéből és Krisztus kínszenvedéseiről olvasott fel, megint közös imádság, végül szilencium és alvás. A lélek lassan-lassan élő géppé válik ebben az örök egyformaságban, élő géppé, amelyet az áhitat és buzgóság olajával kennek.«

Hárman laknak a szobában. Kis ablakokkal bálmul ez a szoba a kertre, ahol gyümölcsfák sárgulnak leveleikkel a korán érkező ősze és a kerten túl magas kőfal zárja el előlük a külvilágot, amely abban a pillanatban meg-halt számukra, amikor becsapódott mögöttük a kolostor nagy kapuja.

Leveleiket a magiszter cenzurázza. Akár írnak, akár jönnek levelek, a magiszter mind elolvassa.

Újságot nem látnak; minek az nekik?

Itt megáll az idő számukra, a külvilág távoli em-lékké válik és csak a hazulról jövő levelek gyöngé szá-lai kötik meg őket a múlthoz.

Este, mielőtt lefekszének, ki kell tisztogatni a cipő-ke-t és a ruhát. Odahaza Maris, vagy az édesanyja tette rendbe a dolgait, de itt most saját magának kell gon-doskodnia mindentől. Nehezen megy és mindennap van valami akadály. Társai megelőzik a mosakodásnál és rendszerint ő az utolsó, aki elkészül.

Reggel meg kell csinálni az ágyat. Nehezen tanulja meg ezt is.

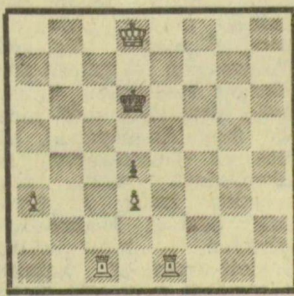
De sokszor is vágyakozik az otthoni puha párna után,

SAKK

A Rigában rendezett idei szovjet bajnokságon legto-bben Talnak, a fiatal rigai egyetemi hallgatónak szur-koltak. Tal két évvel ezelőtt került be első ízben a szov-jet bajnokság döntőjébe, ahol nemcsak eredményével, hanem színes kombinatív já-tékmódjával is nagy feltű-nést keltett. Tal játszmáit már a megnyitó lépések után erősen bonyolítja s az alig kiszámítható változatokban rendszerint Tal találja meg a helyes folytatást. Stílusára jellemző Tolus nemzetközi nagymester elleni játszmája:

Világos: Tal
Sötét: Tolus

1. d4. Hf6. 2. c4. e6. 3. Hc3. Fb4. 4. e3. c5. 5. Fd3. d5. 6. Hf3. 0-0. 7. 0-0. Hbd7. 8. a3. cxd. 9. Hxd5. exd. 10. axb. dxc. 11. Fxc4. Hb6. 12. Fb3. dxe. 13. Fxe3. Hbd5. 14. Fc5. Be8. 15. Be1. Bxe1+. 16. Vxe1. b6. 17. Fd7. 18. Bd1. Ve8. 19. Fe5. Vb5. 20. Fxf6. gxf. (sötét látja, hogy Hxf6 veszt. mert erre 21. Ve7. Fd5. 22. Fxd5. Hxd5. 23. Ve4. Bd8. 24. Hg5. g6. 25. Vh4. h5. 26. Hxf7 követke-zik.) 21. Ve4! Vxb4. 22. Hd4!. f5. 23. Ve5!. He7. 24. V16. Fd5. 25. Hc6!. Vxb3. 26. He7+. Kf8. 27. Be1. Fe6. 28. Hxf5. sötét feladta.

Világos: Kd8, Bc1, Be1, gyalogok: a3, d3, (5)

Sötét: Kd6, gyalog d4 (2)

Tudtak a régiék nagyon! Ez a feladvány 60 évvel ezelőtt készült, (szerzője Ab-bott), de ma is komoly gon-dot okoz a megfektése! Vilá-gos indul s a harmadik lépésben mattot ad!

A múlt heti feladvány megoldása: 1. Ba2, Fxd5. 2. Ba8, Fxa8, 3. e7 matt.

Vasárnap a Szegedi Vas-utas az NB I 12. fordulóján Budapesten játszik a Tipog-ráfia ellen. A szegedi csapat jelenleg másfél ponttal ve-

(Folytatjuk)